



Bermeo eta Mundaka: historia kontakizun bateratua

Uzt. 18 - Uzt. 19 2024

Kod. F07-24

Mod.:

Aurrez aurrekoa

Edizioa

2024

Jarduera mota

Uda Ikastaroa

Data

Uzt. 18 - Uzt. 19 2024

Kokalekua

Arrantzaleen Museoa (Bermeo) / Gazteleku (Mundaka)

Hizkuntzak

Gaztelera Euskara

Balio akademikoa

20 ordu

Antolakuntza Batzordea



Fundación
BBVA



Azalpena

Bermeo eta Mundakako historia kontakizun bateratua da, ez bakarrik bi herrien gertutasun fisikoak bultzatua, baizik eta haien bilakaera historikoak ematen dizkigun gako ugariak bultzatua, haien iragana berreraikitzea eta hobeto ulertzea ahalbidetzen baitute. Bi herri horiek Urdaibaiko Biosfera Erreserban daude, eta, zalantzarik gabe, inguru geografiko ikusgarri horretako gune nagusietako bi dira.

Historia bateratu hau ezin hobeto dago azalduta historian zehar, eta hainbat eta hainbat adibidetan ikus daiteke. Uda Ikastaro honetan bide bateratu horiek aztertu eta hausnartzen saiatuko da, eta bi herrien alderdi ezezagunak azpimarratuko ditu. Haren historia, etnografia, ondarea edo hizkuntza funtsezkoak dira iragan hori ulertzeko, baina eskualde garrantzitsu honen etorkizuna ere aipatzen saiatuko gara, orainak ezartzen dizkigun erronkak kontuan hartuta.

Bi populazio senideturen iragana, oraina eta etorkizuna, hausnarketarako elementu egituratzaile gisa eta gizarte osoan balio- eta iraupen-kontzientzia sortzeko elementu bereizgarri gisa. Testuinguru horretan, bi herriek eskaintzen diguten historia funtsezko hezkuntza-baliabidetzat jotzen dugu, hura osatzen duten ondasunak gure aurreko jardura baten emaitza direla uste baitugu. Gainera, aberastasun bat dute, denboraren joana orainetik berreraikitzeke eta egituratzeko ez ezik, zientzia eta ezagutza historikorako baliabide gisa ere balio diguna.

Helburuak

Zer-nolako harreman eta lotura historikoak ezartzen dira bi herrietan astertzea.

Zein rol historiko hartzen du emakumeak bi herri horietan eta nola proiektatzen da figura hori genero-ekitate sustatzeko orduan azaltzea.

Zein neurritan da beharrezkoa ondare historikoa zabaltzea bi herrien historia ezagutarazteko hausnartzea.

Nola eraikitzen da eskualde honen etorkizuna? Zeintzuk dira kontakizun hau eraikitzeke ardatz erabakigarriak? galderai erantzutea.

Zer eragin du Bermeon eta Mundakan biosfera-erreserba baten barruan egoteari buruz gogoeta egin.

Lankidetzak



Programa

2024-07-18

08:45 - 09:00	Erregistroa / Registro (Arrantzaleen museoa)
09:00 - 09:15	Inaugurazio instituzionala. Parte hartzeko ordena: Itziar Alkorta Idiakez Uda Ikastaroak Fundazioa/Fundación Cursos de Verano - Zuzendari Akademikoa-Directora Académica Nadia Nemeh Shomaly Bermeoko udala - Bermeoko alkatea Sorne Rubio Mundakako Udala - Mundakako alkatea Aixa Gaztelu Argintxona Arrantzaleen museoa - Arrantzaleen museoko zuzendaria
09:15 - 09:30	Jardueraren zuzendaritzaren aurkezpena Asier Romero Andonegui UPV/EHU - Irakaslea
09:45 - 10:30	“Vida y muerte en la Prehistoria del área Bermeo-Mundaka. Datos arqueológicos” Juan Carlos López Quintana Agiri Arkeologia Elkarteak - Ikertzailea
10:45 - 11:30	“Mundaka y Bermeo como centro turístico internacional: los primeros baños de mar” Jose Angel Etxaniz Ortuñez Gernikazarra - Ikertzailea
11:30 - 12:00	Atsedena
12:00 - 12:45	“La mujer como elemento impulsor y vertebrador de dos pueblos” Amaia Apraiz Sahagún Ikusmira Ondarea - Ikertzailea
12:45 - 13:15	Sintesia
16:30 - 18:00	Mahai ingurua: “¿Qué futuro tiene esta comarca en un mundo global? “ Asier Romero Andonegui UPV/EHU - Irakaslea (Moderatzailea) Ramón Zallo Elguezabal UPV/EHU - Irakaslea Aitor Zulueta Telleria Centro de Estudios Ambientales de Vitoria-Gasteiz - Director Ibone Ametzaga Arregi Facultad de Ciencia y Tecnología de la UPV/EHU - Profesora

2024-07-19

08:45 - 09:00	Erregistroa / Registro (Gazteleku Mundaka)
09:00 - 09:15	Inaugurazio instituzionala. Parte hartzeko ordena: Bienvenida y palabras introductorias Asier Romero Andonegui UPV/EHU - Irakaslea Sorne Rubio Mundakako Udala - Mundakako alkatea / Alcaldesa de Mundaka
09:15 - 10:00	“Izaro: historia, leyendas y futuro”

Asier Romero Andonegui | UPV/EHU - Irakaslea

10:15 - 11:00 “La tragedia de las galernas: una lectura en femenino”

Olga Macias Muñoz | UPV/EHU - Irakaslea

11:00 - 11:30 Atsedena

11:45 - 12:30 “El ferrocarril que unía Mundaka con Bermeo: la historia de las víctimas de trabajos forzados / Mundaka eta Bermeo lotzen zituen trenbidea: lan behartuen biktimen historia”

Juan José Olaizola Elordi | Museo del Ferrocarril / Euskotren museoa - Ikertzailea

12:45 - 13:15 Sintesia

16:00 - 17:30 Mahai ingurua: “Euskara eskualdean: erradiografia ezkorra eta etorkizun zalantzagarría”

Ainara Romero Andonegui | UPV/EHU - Irakaslea (Moderatzailea)

Edorta Jimenez | Idazlea

Leire Arenal García | Bermeoko Institutoa - Zuzendaria

Iker Bilbao | Bermeoko Udala - Bermeoko Euskararen Zinegotzia

Aizbea Rentería Layuno | Bermeoko Udala - Euskara teknikaria

17:30 - 18:00 Itxiera

Asier Romero Andonegui | UPV/EHU - Irakaslea

18:30 - 20:00 Visita guiada en barco al estuario de Urdaibai

Zuzendaritza



Asier Romero Andonegui

UPV/EHU

Hispaniar filologian lizentziaduna (1997) eta doktorea (2005) Deustuko Unibertsitatean. UPV/EHUko Bilboko Hezkuntza Fakultatearen irakaslea 2006tik. Bilboko Irakasleen Unibertsitate Eskolako zuzendariordea (2011-2013); Hizkuntzaren eta Literaturaren Didaktikaren sailako koordinatzailea (2016-2018). Bilboko Hezkuntza Fakultateko dekanoa, 2018az geroztik. EUDIA ikerketa-taldea zuzentzen du, talde egonkorra aitortua euskal unibertsitate sisteman, 1 doktorego tesiaren zuzendari izan da. Gainera, 34 GRAL eta 17 MALeke zuzendu ditut. Irakasle bisitari izan da Central Unibertsitatean (Txilen). 8 ikerketa proiektuan aritu da, horietatik 2etan ikertzaile nagusi gisa. Egilekide argitalpen ugarran: 75 artikuluko zientifiko, 8 liburu eta 18 liburu kapitulu. 50 ekarpen inguru egin ditu estatuko eta nazioarteko biltzarretan. CNEAIk aitortutako 2 (ikerkuntza) eta 1 (transferentzia) seiurteko ditu. Bikain ziurtagiria DOCENTIAZ jaso du.

Irakasleak



Ibone Ametzaga Arregi

UPV/EHU

Euskal Herriko Unibertsitateko (UPV/EHU) Ekologia Arloko irakasle agregatua. Nafarroako Unibertsitate Publikoan eta Vigoko Unibertsitatean irakasle izan da, eta NEIKER ikerketa-zentroan lan egin du (2002-2003). Eusko Ikaskuntzako Natur Zientzien saileko lehendakaria izan da (1995-2006). Egonaldiak egin ditu nazioarteko hainbat unibertsitatetan: University of Aberdeen, Imperial College of Science and Technology, University of California at Santa Barbara edo University of Oxford. Doktorego, gradu eta master tesiak zuzendu ditu eta 50 artikulua baino gehiago argitaratu ditu aldizkari zientifikoetan, liburuetan eta liburu-kapituluetan. Haren ikerketa-gaiak biodibertsitatearen azterketan oinarritzen dira, batez ere lurreko ekosistemetan, haren gaineko inpaktuak ebaluatzeko eta haren egoera hobetzeko jarduerak garatzeko.



Amaia Apraiz Sahagún

Ikusmira Ondarea

Amaia Apraiz Sahagún Artearen Historian doktorea da, eta kontsultore independente gisa lan egiten du kultura-ondarean, Ikusmira Ondarea enpresaren barruan. Bere ibilbide profesionalean ikerketa-, balioespen-, hedapen- eta interpretazio-lanak egiten ditu. Bere ustez, gizonentzat eta emakumeentzat etorkizun berdina goa lortzeko ezinbestekoa da emakumeek kultura-ondareari egiten dizkieten ekarpenak ezagutzea eta zabaltzea, eta hori lortzeko aktiboki lan egiten du. 2015etik 2019ra bitartean, Bizkaiko Ondarearen Europako Jardunaldien edukiak koordinatu zituen, eta nabarmentzekoa da 2018ko edizioa («Patrimonio, herencia de mujer»), emakumeek ondare komunari egindako ekarpenak zabaltzeari buruzkoa. Gaur egun Women 's Legacy programaren edukien arduraduna da, eta Europa osoko profesionalekin lan egiten du kultura-ondarearen interpretazioan genero-ikuspegiarekin aurrera egiteko. Gainera, ondare garaikidean eta paisaia kulturaletan esperientzia du.



Bermeoko Institutoren zuzendaria



Iker Bilbao

Bermeoko Udaleko Euskara eta Hezkuntza zinegotzia



Jose Angel Etxaniz Ortuñez

Gernikazarra Historia Taldea

Txato Etxaniz erreferentziatzko euskal historialaria da Busturialdea-Urdaibai eskualdean XX. mendearen hasieratik Gernika bonbardatu zen arte izandako gertakarietan. Gernika-Lumoko industrializazioa eta bertan parte hartu zuten familia ekintzaileak aztertzen ditu. 1937an Gernikako bonbardaketaren inguruko gertakarien aholkularitzan erreferentziatzko figura da, eta bere lana oso garrantzitsua da bere ikerketarako. Gernikazarra Historia Taldea elkarteko kidea da, eta testuinguru horretan burutu ditu bere ikerketa historiko gehienak. Historia Garaikidearen Elkarteko kide ere bada.



Edorta Jimenez

Edorta Jiménez Ormaetxea (Mundaka, Bizkaia, 1953ko azaroaren 8a) euskal idazlea da. Bai bere izenez baita Omar Nabarro ezizenez ere idatzi du bere obra bereziki oparoa. 1985etik ia urtero argitaratzen du libururen bat. Nobela eta poesia landu ditu, eta artikuluak ere ibiltzen da. Zalantza barik, Bizkaiko idazle oparoenetakoa da gaur egun. Azken urteotan eleberrigintza historikoa eta kronika landu ditu batez ere. Eleberrien artean aipagarriak dira: Kilkerren hotsak (2003) eta Sukar ustelaren urtea (2004). Kronikari dagokionez: Europako mugetan barrena (2001). Liburuan Europan zehar trenez eginiko ibilbidea kontatzen du, eta Hemingway eta euskaldunak zerbitzu sekretuetan (2002). Liburuak, berriz, Estatu Batuetako idazleak Mundakara eginiko bisita baten aitzakiarekin, euskal zerbitzu sekretuen

nondik norakoak azaltzen ditu. 2006an beste bidaia-kronika bat argitaratu zuen: Koiotearen arrastoa. 2007an gaztelaniara itzuli zioten Kilkerren hotsak eleberria, El canto de los grillos izenburuean.



Juan Carlos López Quintana

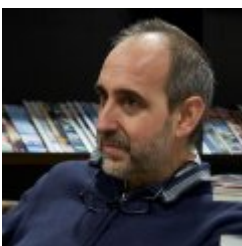
AGIRI ASOCIACIÓN GEO-ARQUEOLÓGICA, Presidente

Agiri Arkeologia Elkarte (Agiri Arkeologia Elkarte) Kultura Ondare Arkeologikoa aztertu, kontserbatu eta zabaltzen duen kultur elkarte da, batez ere Urdaibaiko Biosfera Erreserbaren eremu geografikoan. Kultura Ondare Arkeologikoaren eremu hauek hartzen ditu: kultur Ondarearen Inbentarioak (artxiboak kontsultatzea, lurraldea aztertzea eta katalogoak egitea). Indusketa arkeologikoa eta aztarnategi eta multzo arkeologikoen diziplina anitzeko azterketa. Obra-proiektuen ebaluazioa eta kontrol/jarraipen arkeologikoa. Aztarnategi arkeologikoen kontserbazioa eta balio zientifikoa ematea. Historiaurrearen hedapena eta didaktika: tailer didaktikoak eta bisita gidatuak Urdaibai eta Gorbeia aztarnategietara.



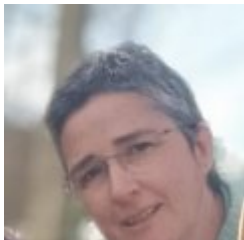
Olga Macias Muñoz

María Olga Macías Muñoz (Bilbo, 1964) Filosofia eta Letretan lizentziatua Deustuko Unibertsitatean, Euskal Herriko Unibertsitatean doktoratu zen 1993an Ferrocarriles y desarrollo económico en el País Vasco (1914-1936) tesiarekin. Hainbat beka jaso ditu eta Euskal Herriko Unibertsitateko Historia Garaikideko Sailarekin, Eusko Jaurlaritzarekin, Espainiako Trenbideen Fundazioarekin, Hezkuntza, Zientzia eta Teknologia Ministerioarekin eta BBVA Fundazioarekin lotura duten ikerketa-proiektuetan parte hartu du. Gaur egun, Euskal Herriko Unibertsitateko Matematika, Esperimentu eta Gizarte Zientzien Didaktika Saileko irakasle agregatua da, Bilboko Hezkuntza Fakultateari atxikia. Bere ikerketa-ildoak Trenbide Historian, Eguneroko Historian, Ondare Hezkuntzan eta Hiritartasunerako Hezkuntzan oinarritzen dira. Aipatzekoak dira emakumeek hainbat esparrutan egiten duten lanari buruzko azterlanak, bereziki sukaldaritza-kulturari eta Euskadiko itsas eremuari buruzkoak.



Juan José Olaizola Elordi

Historia Garaikidean doktorea UNEDen. Bere bizitza profesional osoa trenbidearen historia eta ondarea kontserbatzeari eta zabaltzeari lotuta egon da Euskotreneko Trenbidearen Euskal Museotik, haren kudeaketaren eta bildumen eraketaren arduradun gisa, erakunde horrek 1989an egin zituen lehen urratsetatik. Espainiako trenbide-argitalpen gehienekin kolaboratu du (Trenes Hoy, Maquetren, Hobbytren, Trenmanía edo Vía Libre) eta Trenbide Historiaren Aldizkariko Erredakzio Kontseiluko kidea da. Gainera, berrogei liburu baino gehiago eta ehunka artikulua baino gehiago argitaratu ditu, banaka edo beste egile batzuekin elkarlanean.



Aizbea Renteria Layuno

Bermeoko Udala

1972ko abenduaren 7an Bermeon jaio nintzen, arrantzatik bizi zen familia euskaldun baten. Aita arrantzalea eta ama saregina eta neskatilla. Hasierako ikasketak Bermeoko ikastolan eta Bermeoko institutuan egin nituen, bietan euskeraz, D ereduan. Gerora Deustuko unibertsitatean Euskal filologia ikasketak egin nituen, linguistika arloan. Hainbat urtetan euskaltegiako irakasle izan nintzen (Labayru, AEK...) eta 2000. urtean Udalerrri Euskaldunen Mankomunitatean (UEMA) lanean hasi nintzen hizkuntza normalkuntzako teknikari. 2009an UEMAn bertan koordinatzaile lanean hasi nintzen, 2015ean Bermeoko Udalean itzultzaile lanean hasi arte. 2023ko azaroatik hona Bermeoko Udalean euskera teknikari arin naiz lanean. Euskera Saileko zerbitziburua naiz.



Ainara Romero Andonegui

Euskal Herriko Unibertsitatea, UPV/EHU

Didaktika eta Eskola Antolakuntza Saileko irakasle agregatua Bilboko Hezkuntza Fakultatean, UPV/EHU. Lortu ditudan lorpen zientifiko-tekniko nagusiak WebLearner, Euskal Unibertsitate Sistemako talde kontsolidatua, ikerketa-taldeko kide izatetik datoz. Nire irakaskuntza-lana baita hezkuntza-berrikuntzarekiko eta -ikerketarekiko konpromisoa ere, hezkuntza-teknologiaren eta metodologia aktiboen arloetan oinarritzen dira, horien artean, konpetentziak garatzeko hezkuntza-joko digitalen garapena nabarmenduz. Dagoeneko arlo horietan zentratzen diren 5 hezkuntza berrikuntza proiektuetan eta finantzatutako 15 ikerketa-proiektu baino gehiagotan hartu dut parte. Proiektu horien ondorio dira hainbat kongresuetako ponentziak, liburu-kapituluak eta inpaktu-aldizkari zientifikoetako argitalpenak. Irakasle gisa, gainera, Docentiazek emandako bikaintasun-sariak eta ikdIT/EDikd irakasle-talde gisa emandako kalitate-zigilua nabarmentzen ditut. Gaur egun, ikaskuntza dinamikoan, inklusiboan eta kooperatiboan trebatzen eta ikertzen jarraitzen dut, goi-mailako hezkuntzan irakasteko eta ikasteko modu berriak sortzeko, nire proposamenetan jokoan funtsa falta gabe.



Ramón Zallo Elguezabal

Ramon Zallo. (Gernika 1948) Ikus-entzunezko Komunikazioko katedraduna Euskal Herriko Unibertsitatean. Egituran, ekonomian eta ikus-entzunezko, kulturako eta komunikazioko politketan espezializatua 1978tik. Politika eta gizarteari buruzko analisi eta liburuez gain - duela gutxi Txema Garciarekin argitaratu zuen "Miradas en torno al procés" (Txertoa 2018) -, kulturari eta komunikazioari buruzko liburu ugari argitaratu ditu [besteak beste, "Economía de la comunicación y la cultura" (1987), "Estructuras de la comunicación y la cultura. Aro digitalerako politikak (2011) eta "Komunikazio-joerak. Cultura digital y Poder "(2016)], liburu eta artikuluen kapituluez gain, aldizkari espezializatuetan eta prentsan. Komunikazio, ikus-entzunezko eta kultura gaietarako Eusko Jaurlaritzako Kultura Aholkularia izan zen 2002-2009 legegintzaldietan. Busturialdeari buruz berriki argitaratu diren bi liburu aurkeztu ditu: Urdaibaiko Busturialdeko gainbehera ekonomikoa: dilemak eta proposamenak (2021) eta proposamen operatiboen jarraipena (2024). Talka-plan baterako eta plan estrategiko baterako (2024-2034) lan-dokumentua, biak Gernika Gogoratuzek argitaratuak.



Aitor Zulueta Telleria

Zientzietan lizentziatua (Geologia Aplikatua) EHUko Zientzia eta Teknologia Fakultatean, eta MBA London School of Economics-en. Arlo pribatuan lan egin du Ingeniaritzan eta Ingurumen Aholkularitzan, Kantabriako Unibertsitateko Bide, Ubide eta Portuetako Ingeniaritza Eskolako irakasle elkartuaren irakaskuntzan, eta sektore publikoan Eusko Jaurlaritzako Natura Ondare eta Klima Aldaketa zuzendari gisa, BC3ko (Basque Centre for Climate Change) ikertzaile gisa eta Vitoria-Gasteizko Udaleko Ingurumen Gaietarako Zentroko zuzendari gisa, hori baita egungo okupazioa. Eusko Jaurlaritzan egon zen bitartean, Urdaibaiko Biosfera Erreserbako zuzendari eta Urdaibaiko Patronatuko idazkari izan zen aldi baterako. Klima Aldaketarako Nazio Batuen Esparru Konbentzioko (UNFCCC) Idazkaritzako Adituen Rosterreko kidea ere bada.

Matrikula prezioak

AURREZ AURRE

2024-07-18 ARTE

Orokorra

10,00 EUR

Kokalekua

Arrantzaleen Museoa (Bermeo) / Gazteleku (Mundaka)

Ertzilla Dorrea.Torronteroko enparantza. 48370 Bermeo / Olazabal plaza, s/n Mundaka

Bizkaia